

ÎNCHEIERE

07 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Ceban Ion și Ministerul Justiției,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ceban Ion împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului material și moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și tragerea ilegală la răspundere penală,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 iulie 2016, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției și Ceban Ion și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 ianuarie 2016,

c o n s t a t ă

La 02 octombrie 2015, Ceban Ion a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul invocă că la data de 05 iunie 2007 de către SUP CP Rîșcani mun. Chișinău în privința sa a fost pornită cauza penală nr. 2007020929 pe semnele componenței de infracțiune prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

Indică că la 21 decembrie 2009 procurorul în Procuratura Rîșcani mun. Chișinău a emis o ordonanță privind scoaterea sa de sub urmărire penală și încetarea urmăririi penale.

Declară reclamantul că la 12 martie 2010 procurorul adjunct al procurorului sect. Rîșcani mun. Chișinău a emis ordonanța privind anularea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală și de încetare a urmăririi penale pe cauza penală nr. 2007020929.

Invocă Ceban Ion că la 06 decembrie 2010 de către Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău a fost pronunțată sentința penală de achitare a sa, învinuit în baza art. 258 Cod penal, pentru că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, în vigoare din 12 ianuarie 2011.

Menționează reclamantul că la 10 martie 2011 Curtea de Apel Chișinău a admis recursurile declarate, a casat sentința și a dispus rejudecarea cauzei.

Sușține că la 13 martie 2012 prin ordonanța procurorului de schimbare a acuzației și a rechizitoriului din aceeași zi, Ceban Ion a fost pus sub învinuire și învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal – samovolnicia.

Afirmă reclamantul că la 18 martie 2014 Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău a pronunțat sentința de încetare a cauzei penale 2007020929 de învinuire a lui Ceban Ion în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

De asemenea susține că, la 17 septembrie 2014, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul declarat de procuror ca neîntemeiată, iar la 25 februarie 2015 Curtea Supremă de Justiție a declarat inadmisibil recursul procurorului împotriva sentinței Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 18 martie 2014 și deciziei instanței de apel.

Consideră Ceban Ion că în condițiile în care urmărirea penală a început la 05 iunie 2007, iar decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție a fost pronunțată la 18 martie 2015, examinarea cauzei penale a durat 7 ani, 9 luni și 13 zile, fiind depășit termenul rezonabil de examinare a cauzei.

Mai indică reclamantul că, din cauza citării de a se prezenta de două ori pe săptămână la organul de urmărire penală a pierdut locul de muncă și s-a îmbolnăvit ceea ce i-a cauzat un prejudiciu material în cuantum de 60 636, 10 lei.

Solicită constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului material în mărime de 60 636,10 lei și prejudiciului moral în mărime de 250 000 lei.

Pe parcursul examinării cauzei, la 29 ianuarie 2016, reclamantul Ceban Ion și-a majorat cerințele, solicitând repararea prejudiciului material în mărime de 100 000 lei și prejudiciul moral în mărime de 600 000 lei cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și tragerea ilegală la răspundere penală.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 ianuarie 2016, acțiunea a fost admisă parțial, s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ceban Ion suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin tragere ilicită la răspundere penală, în rest pretențiile reclamantului referitoare la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin tragere la răspundere penală s-au respins ca neîntemeiate, iar pretențiile formulate de reclamant în partea constatării încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral și material cauzate prin această încălcare s-au respins ca tardive.

Instanța de fond a conchis ca tardivă acțiunea în partea constatării încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei penale și reparării prejudiciului material și moral cauzat prin această încălcare, deoarece cade sub incidența termenului special de prescripție de 6 luni reglementat de art. 3 alin. (2) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termenul rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, iar în partea reparării prejudiciului material și moral cauzat prin tragerea la răspundere penală în aceeași cauză acțiunea cade sub incidența termenului general de prescripție de 3 ani prevăzut de art. 5 alin. (2) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998 și respectiv se consideră a fi depusă în termen, fiind admisă parțial.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 iulie 2016, au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției și Ceban Ion și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 ianuarie 2016.

Curtea de Apel Chișinău a considerat întemeiată soluția primei instanțe de admitere parțială a acțiunii, întrucât suma în mărime de 5000 lei este suficientă pentru compensarea prejudiciului moral suferit de către apelantul-reclamant în legătură cu tragerea acestuia la răspundere penală, iar referitor la pretinsul prejudiciu material invocat, instanța de apel, din lipsă de probe, nu a putut să verifice întinderea acestuia și nici existența unei legături de cauzalitate între fapta organului de urmărire penală și prejudiciul propriu-zis.

La 11 octombrie 2016, Ceban Ion a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 iulie 2016 și hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 ianuarie 2016 în partea ce ține de respingerea acțiunii privind constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului material și moral cauzat prin această încălcare, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului, Ceban Ion a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, și anume nu aplicat prevederile art. 277 alin. (1) lit. a) Cod civil al RM care reglementează că cursul prescripției extinctive se întrerupe în cazul intentării unei acțiuni în modul stabilit.

Consideră că termenul de prescripție s-a întrerupt la 26 august 2015 când recurentul s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată, care, ulterior, la 04 septembrie 2015, a fost restituită cu explicarea dreptului de a înainta acțiune după competența teritorială la Judecătoria Buiucani, iar la acel moment termenul de prescripția constituia 5 luni și 28 zile, având în vedere că luna februarie 2015 dispune numai de 28 zile.

Indică recurentul-reclamant că potrivit art. 277 alin. (2) Cod civil, după întreruperea termenului de prescripție extintivă începe să curgă un nou termen.

La 25 octombrie 2016, în adresa intimatului Ministerul Justiției a fost expediată copia recursului declarat de către Ceban Ion cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință.

La 01 noiembrie 2016, și Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 iulie 2016 și hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 ianuarie 2016, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

În susținerea recursului, Ministerul Justiției a invocat că dreptul persoanei la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanței de judecată apare în cazurile expres stabilite de art. 3 și 6 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, însă nici o condiție din cele enumerate nu se regăsește în justificarea pretențiilor lui Ceban Ion.

La 03 noiembrie 2016, în adresa intimatului Ceban Ion a fost expediată copia recursului declarat de către Ministerul Justiției cu înștiințarea depunerii referinței.

Intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural și nu a depus referință.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 iulie 2016 a fost expediată în adresa recurenților la 15 august 2016, iar din cererea de recurs

rezultă că Ceban Ion a făcut cunoștință cu decizia recurată la 29 august 2016, iar Ministerul Justiției a recepționat copia deciziei recurate la 01 septembrie 2016.

În circumstanțele relevate, recursurile declarate de către Ceban Ion și Ministerul Justiției se consideră a fi depuse în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele pricinii civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către Ceban Ion și Ministerul Justiției sunt inadmisibile, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel, referitor la recursul declarat de către Ceban Ion, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze acesta nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut drept temei al admisibilității recursului argumentul recurentului Ceban Ion precum că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, și anume, prevederile art. 277 alin. (1) lit. a) Cod civil al RM care reglementează că cursul de prescripție extinctiv se întrerupe în cazul intentării unei acțiuni în modul stabilit, deoarece

la 26 august 2015, când recurentul s-a adresat cu prima cerere de chemare în judecată termenul de prescripție era expirat, întrucât momentul la care a început să curgă termenul de prescripție pentru pretențiile formulate de reclamant este 25 februarie 2015.

Este eronată concluzia recurentului precum că la 26 august 2015 când recurentul-reclamant a depus prima cerere de chemare în judecată termenul de prescripția constituia 5 luni și 28 zile, având în vedere că luna februarie 2015 dispune numai de 28 zile, întrucât termenul de prescripție, potrivit legislației civile se calculează în luni și nu în zile.

Mai mult ca atât, la 26 august 2015 când recurentul s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată, termenul de prescripție nu s-a întrerupt, deoarece la 04 septembrie 2015 cererea fost restituită cu explicarea dreptului de a înainta acțiune după competența teritorială la Judecătoria Buiucani, iar în cazul restituirii cererii de chemare în judecată, reclamantul la adresarea repetată trebuie să respecte termenul de prescripție prevăzut de lege.

Or, prevederile art. 277 alin. (1) lit. a) Cod civil se referă la cazurile când acțiunea se intentează **în modul stabilit**, ceea ce în speță este lipsă.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Referitor la recursul declarat de către Ministerul Justiției, instanța de recurs notează următoarele.

Argumentul recurentului precum că nici o condiție din cele expres stabilite de art. 3 și 6 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, în vederea exercitării dreptului persoanei la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanței de judecată, nu se regăsește în justificarea pretențiilor lui Ceban Ion, este vădit eronat, deoarece prin sentința judecătorei Rîșcani din 18 martie 2014, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 septembrie 2014 și decizia Curții Supreme de Justiție din 25 februarie 2015 în privința lui Ceban Ion a fost încetat procesul penal din două motive, primul că în fapta acestuia nu se conțineau componentele infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod Penal, pentru care a fost pus sub acuzare și trimis în judecată și al doilea că în speță existau alte circumstanțe care excludeau urmărirea penală, și anume faptul că infracțiunea prevăzută la art. 198 Cod Penal fusese decriminalizată – ambele temeuri constituind motiv de reabilitare a reclamantului Ceban Ion.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din CPC are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar nu și temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării pricinii, asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Ceban Ion și Ministerul Justiției ca inadmisibile.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursurile declarate de către Ceban Ion și Ministerul Justiției se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic